

Spaarquote neemt toe door onzekerheid

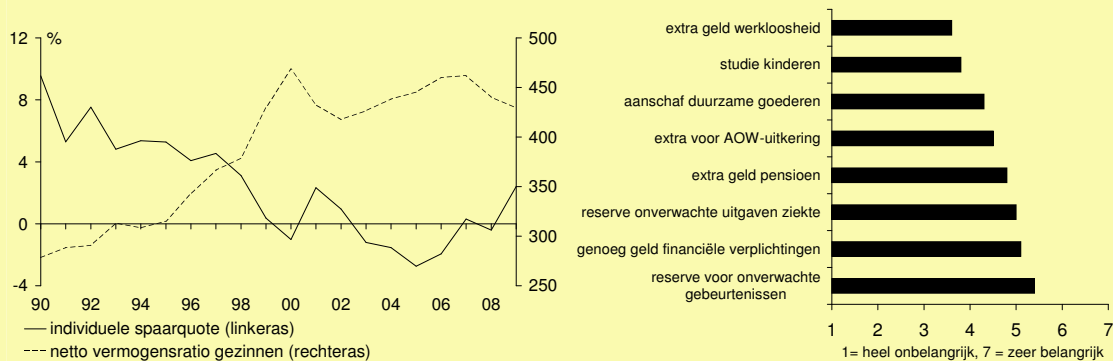
De individuele besparingen, het beschikbaar inkomen minus de consumptieve bestedingen, stijgen dit jaar naar verwachting tot 2½% van het beschikbaar inkomen. De laatste jaren loopt de individuele spaarquote weer op, nadat deze in de tweede helft van de jaren negentig sterk daalde en in de periode 2003-2006 zelfs negatief was. In de jaren negentig speelden de vermogenswinsten hierbij een belangrijke rol, terwijl de lage spaarquote in het huidige decennium mede werd veroorzaakt doordat de consumptie zich langzaam aanpaste aan de matige ontwikkeling van het beschikbaar inkomen. Naast deze economische factoren spelen psychologische aspecten een rol. Besparingen zijn het resultaat van een complex samenspel van de inkomensontwikkeling, de vermogensontwikkeling en het vertrouwen van de consument. Door alle interacties is het echter lastig te bepalen welk deel van de besparingen momenteel opzij wordt gezet om de vermogensverliezen aan te vullen en welk deel uit voorzorg voor toekomstige tegenvallers.

In juni dit jaar ligt de verhouding tussen het netto vermogen en het beschikbaar inkomen op 429%. Dit is ongeveer gelijk aan het niveau in 1999 (linkerfiguur), tien jaar eerder. Toen waren de consumenten echter buitengewoon optimistisch. De indicator van het consumentenvertrouwen was, gecorrigeerd voor seizoensinvloeden, ultimo 1999 gelijk aan 23. In juni dit jaar lag de indicator op -24. De spaarquote is nu bijna 2%-punt hoger dan tien jaar terug, wat deels aan de toegenomen onzekerheid en het afgenomen vertrouwen kan worden toegeschreven. Uit voorzorg bouwt de consument een extra financiële buffer op.

De grotere voorzichtigheid uit zich macro-economisch in een hogere spaarquote. Deze bevindingen sluiten aan bij recent CPB-onderzoek met microdata, waarin aandacht wordt besteed aan de motieven die mensen in de DNB Household Survey rapporteren voor het sparen.^a Het belangrijkste motief dat door gezinnen wordt genoemd is voorzorg. Mensen sparen het vaakst vanwege onzekerheid over de toekomst en om het hoofd te bieden aan onverwachte gebeurtenissen (zie rechterfiguur). Spaarmotieven veranderen niet alleen in de tijd, maar verschillen ook tussen de cohorten. Sparen om vervolgens duurzame goederen aan te schaffen, zoals een auto of een motor, is bijvoorbeeld belangrijker argument voor jongeren dan voor ouderen.

Onzekerheid beïnvloedt niet alleen de hoogte maar ook het soort besparingen. In de jaren negentig was beleggen in aandelen ongekend populair. Op het hoogtepunt in 2000 waren er bijna 2 mln particuliere beleggers. In maart 2009 waren dat er iets minder dan 1 mln.^b Het aantal beleggers is daarmee ongeveer even groot als in het midden van de jaren negentig. Huishoudens hebben hun aandelen verkocht en in plaats daarvan gekozen voor relatief veilige spaardeposito's. Het is de vraag of gezinnen weer gaan beleggen als de beurzen weer aantrekken. Voor het modale huishouden zal beleggen als alternatief voor sparen vermoedelijk voor langere tijd hebben afgedaan. Verwacht wordt dat de komende jaren het aantal beleggers niet ver boven de 1 mln zal liggen.

Individuele spaarquote en netto vermogensratio (links) en spaarmotieven (rechts)

^a M. Mastrogiacomo, R. Alessie en R. Euwals (2009), Saving Motives and Saving Behavior, Ranking the Relevance of Saving Motives in Explaining the Variation in Saving Rates, binnenkort te verschijnen.

^b Zie Millward Brown Centrum voor Marketing analyses (2009).